

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

«VERGONYA ETERNA A AQUELLS QUE DESPRECIANT SON IDIOMA ALABAN LO DELS ALTRES». — *Dante.*

LO NOSTRE SUPLEMENT

Enardits pel triomf alcansat per nostres amichs de Barcelona, lo dividrem repartim pels carrers d'aquesta ciutat una fulla solta quin text reproduhim, á continuació:

«Suplement al núm. 78 de LA VEU DE TORTOSA.

No fiatnos de les promeses del Govern respecte á la legalitat de les eleccions de Barcelona y encara que fa dies teniem lo convenciment mes absolut de nostra victoria á n' aqnella capital, hem esperat lo telegrama dels nostres companys, trasmés á les 9'30 d'aquest dematí, pera fer sapiguer á Tortosa qu'han sigut proclamats:

DIPUTATS PER LA CIRCUNSCRIPCIÓ DE BARCELONA

nostres estimats amichs y valents campions de nostres idees

- D. Bartomeu Robert.
- D. Albert Rusinyol.
- D. Lluís Domenech y Muntaner.
- D. Sevastiá Torres.

La victoria d' aytals personalitats significa algo mes de lo que pareix. Es lo triomf del poble contra la brutal dominació del caciquisme.

¡Visca la moralitat! Visca Catalunya!
Tortosa 24 de Maig de 1901».

LO TRIOMF DE BARCELONA

NOSTRE CRITERI

Tots quants sentim amor á nostre pahis, ahont hem naixcut, ahont ens hem educat y ahont tenim arrelades nostres profundes y llegítimes afecions de fé, de patria y de familia, ens sentim inundats per un goig que no podém explicar ab paraules després del grandió triomf alcansat pels nostres amichs de Barcelona. Y per aixó mateix que 'ls sentiments que 'ns embrassen son tan dolços y afalagadors, ens sembla un somni; y sentim allá com un fons de pena, perque adiviném que hi haurá homes que, envejosos de l' abnegació de les ilustres personalitats que s' han llensat á la lluyta, voldrien introduhir la discordia y la guerra, al objecte de destorbar aquesta armonia y unitat de acció que tant ha enlayrat la dignitat de tots los bons fills de nostra terra.

No arrendém la ganancia als homes qu'originen tals turbulencies en aquest moment de proba. No els dihem més qu' els enemichs s' alegrarán en gran manera y que així com un got d' aigua freda tirada á l' olla que bull y que 'ns ha de proporcionar l' alimentació quedaria aquesta perduda en un moment d' imprudencia, aixís també les maquinacions dels mateixos fills de la casa paterna, causarien la perduda dels interessos de la familia catalana.

Es-hora ja de que nò 'ns entretengám en les rames; deixemse de platonismes y de cansons; actualment ja hem fet blanch; la fera del centralisme y de la burocracia madrilenya está ferida; no ens quedém á la mitat del camí en la nostra noble tasca perdent lo temps en disputes bisantines y arrelém d' un cop lo verdader sentiment de la patria que no deu esser altre que 'l de procurar, per tots los mitjós, l' engrandiment moral y material de Catalunya.

A tots aquells que no estiguin animats d' aquest modo de veurer les coses, acomodantse á les circumstancies actuals... ¿que 'ls hi dirém?

Posentse la mà sobre 'l cor y de segur que s' aixecarán los crits de sa conciencia, fentloshi compendrer que la patria está al damunt de tota idea personal, simpática ó antipática.

La victoria n' es cumplida.
Catalans ¡Avant y fora!

M.

Tortosa, Maig de 1901.

DRET Y OBLIGACIÓ

La quietut de cementiri s' ha cambiat per l' exaltació nerviosa de la vida. Van cayent, pera no redressarse may més, els cacichs, els parássits, las institucions ficticias, las lleys sense altre prestigi que 'l del paper, las forsas mortas d' una mecánica social plenament rutinaria. Y 's van aixecant ab forta empena las novas ideas ab que l' ánima de la terra remou arreu las voluntats y las conciencias.

Cal que tots hi pensém pera trèuren profit y confiança. Vé de lluny, de sempre, l' elaboració del conjunt d' elements que 'ns donan, dins de la civilització general, personalitat y fesonomia característics y propis; aixó no es producte d' una generació ni d' un sígle, sinó obra lenta del temps y la naturalesa, dels homes y de Deu. Però es com si diguéssim d' ahir l' esclat soro-

llós, la manifestació enérgica, en el terreno social y polítich d'aquella obra llarguíssima. Y avuy ningú pot enganxarshi, donchs son prou grans las patentes, els actes en que s' ha tradit y fet plástica de la personalitat catalana.

Era natural, inexorablement fatal el nostre desvetllament y 'l nostre triomf. Era inevitable la cayguda llastimosa dels idols ab esperit mort y peus de fanch. Eran necessarias las nostras reivindicacions de dret positiu, de pensament anti-semitich, d' acció saniosa y nonrada. No podíam, ni devíam seguir sent estrangers á casa nostra, veyentnos governats per gent estranya y inepta. Pel camí de l' indiferencia política, y tot menyspreuant als tutors indignes que 'ns donan la centralisació y la burocracia, hauríam arribat á trobar anémica la sava de la vida y apagada la llum de la nostra llar.

Per aixó no deu deturarse l' obra tan vigorosament comensada. Extenentla y enfortintla, ha de donarnos el triomf de finitiu y irrevocable á Barcelona y á las principals comarcas catalanas. Treballant ab tota la virtualitat dels esperits joves y dignes, acabarem per fer nostras totas las ciutats y vilas de Catalunya, constituint una forsa total, tremenda, aclaparadora, ab la qual ha d' esser possible y fins fácil implantar y arrelar la autonomia.

Per dret y obligació cal que 'ns encarreguém del govern de Catalunya. Ens ho imposa la conservació y 'l millorament de la seva cultura, la seva riquesa, el seu treball, el seu temperament, la seva sanch y la seva ánima civilizada. Solzament regint els seus mateixos fills els interesos morals y materials, pot seguir la ruta moderna sense desvaneixements ni desfetas, lligada, mes no confosa, ab altres pobles, desxifrant sempre, com Edipo, els misteriosos enigmas de la vida.

Y ¿per que no dirho? Tenim dret y també obligació d' ensenyar als fracasats de quatre sigles com té de governarse aquet llastimós Estat espanyol pera treurel de la vida primitiva y atávica y portarlo á la vida positivament progressiva y moderna, donantli direcció inteligent y institucions de llibertat colectiva. Els Estats no 's governan ab paraulas y retórica, ni s' integran procurant uniformarlos com quintos, ni 's milloran ab educació y cultura de quincalla, ni 's conservan ab arbitrariedades y tirania.

La centralisació ofega la personalitat de Catalunya, perjudicant notoriament

á Espanya, y fa d' Espanya una societat sense vincles interns d' integració y simpatia, y un Estat acéfal per falta de cervell. En hé de tots, es donchs necessari enderrocar la centralisació y fer prácticich el pensament autonomista, sense el qual no pot tenir Espanya civilisació ni existencia.

Catalunya pels catalans, Espanya pels autonomistas: ó aixó ó la mort dins la concurrencia étnica.

J. Lluí Rissach.

ENTRE MOSSEGUES

— ¿Escolta, Quelo, molt vas mudat? Ahont has estat tans de dies sense veure?

— ¡Oh, noy, noy, hi estat allá.

— ¡Aitre cop al pati de la gardunya! ¿Quina de nova n' has fet?

— Fuig, home, fuig. He anat á tractar ab personatjes grossos.

— ¡Tu! Ara t' entench menos.

— Veurás. Te recordes d' aquell cabo de vara que teniem á la nostra secció quan estavem al *palacio reyal* de Tarragona, y que fins teniem centinelles á les portes del carré perque los fasineros no 'ns vinguessin á molestar?

— Si; vols dir Joanot lo *ratat*.

— Aixó mateix. Donchs be; desde que 'ns van llicenciá que 's rossa ab gent que viu de la politica y fa poch que 'l van nombrar gefe de *guindilles* de Barcelona, y com ell ens coneix á tots los que servim pera fer quedá com cal á qualsevolga que necessite de la nostra ajuda, es lo cas qu' hem va enviar á buscá pera pendre part en aixó de les eleccions.

— ¡Ah, ja comprench, donchs, per qué vas tant de les festes!

— Figurat que quan vaig arribar á la *Mata*, ja m' esperaba lo *ratat* y sis ó vuyt *caballeros* més. Entrém á la taberna del «*Diluvio*» qu' está á la Plassa de Palacio, fem dos copes y cap-al carré del Hospital á comprarme aquest trage que porto. Per la tarde me van portar á un gran cassino que segons hem varen dir era dels millors de Barcelona y l' unich d' ahont surten *fets* los diputats y concejals. D' allí vam passar á un pis del carré dels Ases, ahon me van enterar de les mil triquinyueles que haviem de fer lo diumenge de les eleccions.

— Es á dir que t' has llogat pera...

— Ja veurás, deixam parlar. Del carré dels Ases me van acompanyar á una

casa del carré de Perot lo Lladre y allí vaig dormir.

Al dia següent al sortir lo sol ja tenia al *ratat* al costat del llit que pegantme copets al nas venia á despertarme. Después de matá 'l *cuch* á la taberna del costat de casa, ens en anaren cap al col·legi que 'ns havien destinat pera guardar les espatlles al president de la mesa.

No cal dirte que además de les *eynes* reglamentaries que jo porto sempre, hem van obligar á pendren d' altres, per si era precis. Va trascorre tot lo mati no venint mes que catalanistes y republicans á posar lo paperet dintre 'l perol de cristall. Después d' un bon diná y quan eren prop de les tres, va entrar lo nostre company *Malcor* y doná una carta al president; aquest después de llegirla me va fer una senya pera que comensés jo la bronca. Surto d' entre 'ls *nyebits* que allí hi havien y vaig á tirar un paquet de papers dintre de l' olla; mes quan encarà no havia tingut temps d' aixecar lo bras, me sento un cop de bastó al colze y una veu que deya: — «Jove, les mans quietes.»

Llavors s' armá lo gran xibarrí. Com jo no coneixia més que al *ratat* y al president, no sabia de qui m' havia de amagar. Mes tot d' un plegat sento que 'l president diu: — «Apa noys» — y un dels nostres pega trómpada á la cafetera y vet' allí per terra tots els papers. Tu ja hem coneixes lo genit; donchs be, per no fe més sanch de la que ja m' havien fet al nas, vaig decedir ficarme á un quartet que hi havia sota l'escala, que per cert com jo no 'n sabia les dreseres me 'n va treure un catalaniste. Mentres tant lo president y 'ls demés ja eren al carré fugint de les *caricies* dels nostres enemichs.

— ¿Y tu com ne vas sortir?

— ¿Com? Ab un *tanto* al bras; un ull de *vellut* y l' orella mossegada per un d' aquells lleons. Be que al fi y al cap defensaven una cosa justa.

— Y ¿quí va guanyar?

— Mira, quan lo *ratat* me va pagar los viatjes y hem doná tres *barés* de jornal, m' advertí que digués á tots los que m' ho preguntessin, que havien guanyat los *nuestros*. Però noy, á tu ja te ho puch dir: tot lo poble que val una mica está al costat dels catalanistes y aquestos, parlán ab franquesa, son los que han guanyat les eleccions. Es á dir ells y jo; qu' he cobrat les quinze *andoles* y aquest traje nou. Però noy, quan ahir vaig anar á despedirme d' aquells senyors del cassino, creume que feyen llástima. Estaven més tristos que jo quan no tinch *feyna*. Un d' ells no feya mes que dir als que 'l rodejaven: — «La primera, la primera derrota qu' he sofert ab tans anys que soch politich...»

— Está molt be, noy, y m' alegre de qu' estigues ho, perque lo del ull, orella y colze ja se 't curará.

— Lo que sento jo, es que als meus no 'ls aurán quedat ganas de tornarme á llogar, perque los catalanistes m' he convensut que son mansos com les *eygues* enxarcades, pero que si 'ls amohines massa y fas que s' obri la resclosa, aleshores se 'n emporten tot lo que 'ls hi ve al deván. A lo menos ara axí ho han fet.

E. Cantero y Hernandez

Tortosa, Maig de 1901.

L'avens del catalanisme á Tortosa

De nostre estimat confrare local *El Ebro*, retallém lo següent articlet, escrit ab delitós entusiasme y ab una fé verament encorajadora:

«MINUTA»

Firmada por Ll. B. y P. fechada en Barcelona, hemos recibido de un asiduo lector de *El Ebro* una hermosa y valiente carta, redactada en catalán, en la que se felicita á nuestra publicación por las cuatro líneas que escribimos días pasados con el titulo de «Peligro serio.»

Nuestro comunicante, con acento de la más pura y entusiasta convicción, nos llama á la defensa del *catalanisme*, *simbol de les justès, llegítimes, honrades y nobles aspiracions de Catalunya.*

Nos habla en nombre de la patria chica, de la Catalunya foral y católica, del restablecimiento de nuestra lengua nativa, de nuestras leyes, y derechos tradicionales y nuestros fueros y costumbres seculares.

Nada tenemos que oponer al Sr. Ll. B. P. y estamos completamente de acuerdo con las apreciaciones que le inspira su amor á esta tierra bendita, que tambien nosotros amamos con toda el alma.

Nuestro partido tiene un programa bien definido, y es seguramente en España el unico que, dentro la unidad nacional, suspira por las verdaderas reivindicaciones regionalistas.

Somos católicos, españoles, catalanes.

Aborrecemos el centralismo absorbente que nos devora y achica; y deseamos y queremos no sólo para Cataluña, sino para Valencia, Aragón, Andalucía, Castilla y demás regiones la resurrección del espíritu foral, para que todas ellas, dentro de la unidad española y de la integridad nacional intangible, se rijan y gobiernen conforme á sus fueros, leyes, usos y costumbres; que por algo la misma naturaleza ha establecido diferencias de caracter, de temperamento y manera de ser adaptadas á las condiciones del suelo, por encima de los convencionalismos del unitarismo incondicional y sistemático.

Y porque así pensamos y sentimos, somos resueltamente enemigos del liberalismo que ha arrebatado su fisonomia propia á las regiones, sacrificando sus derechos privativos é históricos en aras de una unidad estúpida é irracional.

Tortosino.»

NOTICIES

Per referirse á nostre estimat amich y company l' eruditísim Advocat y escriptor D. Enrich Prat de la Riba, retallem lo següent telegrama trasmés desde Madrid á *La Veu de Catalunya*.

«La Real Academia de Ciencias morales y politicas ha adjudicat el premi ofert en el concurs sobre 'l tema «Els Jurats mixtes com á medi de dirimir els conflictes entre 'l capital y 'l treball.»

Han sigut premiadas duas Memorias, acordantse dividir el premi en metàlich de 2.500 pessetas, per meytat, entre 'ls dos autors, concedir á tots dos

el diploma y medalla oferts y imprimir els dos treballs premiats.

Oberts els plechs que contenian els noms dels autors, han resultat ser aquells els senyors D. Gabriel Maura y Gamazo, fill del senyor Maura, y don Enrich Prat de la Riba, director de *La Veu de Catalunya.*»

Rebi nostre distingit amich la més ardent felicitació de sos companys de LA VEU DE TORTOSA.

Ha sigut nomenat Mestre de Freginals D. Joaquim Abril y Gualabens, germá de nostre volgut amich y company don Joan Abril. Arquitecte municipal de Tortosa.

L' interessat, deu recullir desseguida lo nomenament qu' obra en la Secretaria de la Junta provincial de Tarragona.

Demá, segon dia de Pasqua, tindrà lloch l' acostumada festa anyal en l' históric ermitori de Ntra. Sra. del Coll del Alba.

A les nou en punt s' escomensará la Missa cantada que dirá nostre respectable amich lo M.ltre. Sr. Dr. Mossen Ramon O'Callaghan, Canonge Doctoral. Lo sèrmó está á carrech del conegut predicador Reverent Mossen Francesch Tena.

Despres de celebrada la Missa, sortirá de la iglesia la tradicional processó que recorrerà els encontorns del santuari.

Acabada la solemne festa religiosa, hi haurán les diversions populars acostumades.

De tornada de son llarch viatge de nuyis, lo diumenge arribaren á nostra ciutat, despres d' haver visitat algunes capitals d' Espanya, nostre benvolgut amich D. Manel Balaguer y sa distingida senyora esposa D.ª Esperansa Porcar,

Al donarlos hi la benvinguda els hi desitjém tota mena de prosperitats.

Lo dissapte que ve dia primer de Juny, debútará en nostre Teatro Principal la Companyia dramática dirigida pels senyors D. Jaume Ribelles y don Enrich Martinez, de la qual forma part la tan aplaudida primera actriu donya Amparo Guillen.

Demá dilluns, segona festa de Pasqua, nostre estimat amich l' acreditat barber D. Carlos Gasulla, ens avisa que diguem desde aquestes columnes als seus numerosos parroquians, que tindrà tancat lo seu establiment desde les dos de la tarde fins á les set.

Avuy y demá tindrà lloch á Tarrassa l' Assamblea anunciada fa dies per la *Unió Catalanista*.

Sé pendrán acorts de moltíssima importancia pera la marxa del catalanisme y 's resoldrán assumptos que donarán certa claror á la enfosquida lluyta de nostra propaganda.

Nosaltres sentim que les nostres ocupacions no ens permiteixin assistir á un acte tan grandíós y ho sentim molt mes perque voldriam exposar certes consideracions que no deixarem de fer públiques tan prompte com nostres confreres donen á coneixer los importants acorts de la memorable Assamblea d' avuy.

Lo darrer número de *Pel y Ploma* publica lo retrato de nostre estimat amich, l' eminent escultor Agustí Querol, dibuxat per en Cases, y reproduheix, també, lo baix-relleu *Sant Francesch curant als leprosos*, bellíssima producció escultórica de tan insigne artiste tortosí.

En les darreres eleccions de diputats á Corts verificades á Manresa ha triomfat la candidatura de nostre distingit amich D. Leongi Soler y March, ex-Diputat y persona que per sa erudició y escepcionals dots de cultura y bona paraula ha parat l' atenció mes d' una vegada en Ateneus y Academies.

Lo senyor Soler y March probá, també, al Congrés en la darrera legislatura, sos grans coneixements polítics, socials y administratius.

Rebi nostra mes coral enhorabona.

Lo dia 2 de Juny tindrà lloch la elecció de Senadors, segons lo R. D. del 14 d' Abril últim.

En l' acreditat y elegant establiment de quincalla, juguets y novetats de nostre amich D. Arthur Mestre, s' ha rebut un escullit assortit de persianes japoneses que per sa baratura, duració y condicions artistiques xocarán moltíssim á les persones de bon gust.

Fins avuy no s' ha presentat res que pugua competir en aquest article de veritable novetat.

Desde avuy al dia 31 d' aquest mes se cobrará sense cap mena de recarrech la contribució industrial y territorial.

Pera l' Assamblea catalanista de Tortosa la *Unió* ha nomenat ja varios delegats en los pobles de la dreta y esquerra del Ebre.

Per les noticies que 'as comuniquen de Barcelona, la Junta Permanent está animada dels millors desitjos á fi de que resulti un dels actes mes importants celebrats á Catalunya.

¡Avant y fora!

Ha escomensat la elaboració de gel en la fàbrica de l' Arrabal de Sant Vicent.

Lo dimars y dimecres se donaren llicencies als soldats que 's trobaven en condicions legals.

Se troba malalt d' alguna gravetat nostre estimat amich D. Ildefons Garcia, á qui li foren administrats los Sagraments lo dimecres al vespre.

Fem vots per la prompta curació del pacient si aixís convé.

Despres d' haver practicat la Visita Pastoral á alguns pobles de la diócesis ha tornat á nostra ciutat lo virtuós senyor Bisbe de la diócesis.

Sia benvingut.

Ha sigut nomenat per la Junta Permanent de la *Unió Catalanista*, delegat de la Ribera esquerra del baix Ebre, pera la Assamblea General que tindrà lloch avuy y demá á la ciutat de Tarrassa, nostre company de Redacció D. Emili Cantero y Hernandez.

Segons noticies, prompte 's constituirá á Ulldcona una societat ab grans magatzems de diposit, al objecte

de dedicarse a la compra y exportació d'olis del país.

Los diputats proclamats en aquesta provincia son:

Per la Circumscripció, don Joan Cañellas Tomás, don F. Xavier Rabassa y 'l Marqués de Tamarit.

Per Tortosa, don Santiago Gascón Cervantes.

Per Vall's, don Joseph Orga y Sans.

Per Vendell, don Juan Matheu y Sabater.

Per Gandesa, don Joan de Urquíu y Redecilla.

Y per Roquetas, don Vicens López y Puigcerver.

Agrahim moltíssim a *La Ilustració Llevantina* l'atenció d'havernos enviat una magnífica oleografia, representant al gran Rey D. Jaume primer montat a cavall y rodejat de una valenta munió de guerrers.

Está molt ben dibuixada y bastan ben colorida.

Victima de penosa malaltia mori ahir nostre estimat amich lo Reverent Capellá Mossen Joan Besalduch.

Durant molts anys estava encarregat de la educació religiosa dels fills de la gran colonia agrícola propietat de nostre distingit amich D. Diego de Leon, anomenada *La Granadella*.

D. L. H. P.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge, dia 26, PASCUA DE PENTECOSTÉS.—Dilluns, 27, Sant Joan.—Dimars, 28, San Just.—Dimecres, 29, Sant Maxim.—Dijous, 30, Sant Fernando rey d'Espanya.—Divendres, 31, Nostra Senyora del Amor Hermós.—Dissapte, 1er de Juny, Sant Simeó.

Un diputat catalá

El marqués de Camps, diputat electe per Olot, ha publicat el següent manifest en catalá als seus electors:

«Als vehins del districte d'Olot.— Per segona vegada acabo de rebre de vosaltres l'investidura de Diputat á Corts per áquet districte y, de la mateixa manera que ho vaig fer en 20 d'abril de 1899, me considero avuy obligat á donarvos un públich testimoni del meu agraiment y oferirvos, solemnement altra vegada, el meu propòsit de consagrar tota la meua voluntat y tot quant jo puga á vostre servey y á la prosperitat d'aquesta hermosa comarca.

Allavors vos vaig assegurar que la meua candidatura, més que política, era una candidatura de pau y avuy puch tenir lo legitim orgull de repelirho, per quant abonan la meua afirmació, además de la meua reelecció, las mevas gestions durant els dos anys que vos he representat á las Corts.

El meu criteri de dos anys enrera, refermat per fets que seria inmodestia retraure, vos el ratifico avuy ab major convicció y energia, resolt á sostenirlo pera defensar las vostras creencias, vostras tradicions y vostras aspiracions que son també las mevas, esperant

fermament que ab aquesta orientació hem de trobar el remey dels mals que tots lamentém.

Y resolt cada dia més á no fer promesas, pero sí á treballar ab zel y constancia per tot quant puga interessarvos, s'ofereix de nou á tots, vostre agrait amich y diputat.— El Marqués de Camp.»

LA RENAIXENSA

Lo foch que 'n la llar crema nostre cor enardeix, l'amor á Cataluuya es desde allí que neix. Allí nos ensenyaren á ser bons y honrats, allí nos explicaren las gestas dels passats.

Mentres un pit aleni del poble catalá, la nostra renaixensa no morirá.

No 'ns manca valentia, lo color tenim ben fort; la pátria catalana encara no 's ha mort. Tenim per recordansa al sigle que vivim, la guerra de la Fransa, la guerra del muslim.

Mentres un pit aleni del poble catalá, la nostra renaixensa no morirá.

En los llochs mes selvatges, en los llochs mes llunyans, hont hi há un pam de terra no hi mancan catalans. Nostra llengua es parlada d'un pol al altre pol, des l'eterna gelada ahont abrusó l'sol.

Mentres un pit aleni del poble catalá, la nostra renaixensa no morirá.

Camí de la ciencia nos mena 'l pensament; los pendons de la industria fem onejar al vent. Si á voltas nos allunya lo modo de pensar, per nostra Catalunya nos tornem á juntar.

Mentres un pit aleni del poble catalá, la nostra renaixensa no morirá.

Per dintre sas entranyas la terra escorcollem, si no s'hi trovan minas reliquias hi trovem. Desenterrant l'historia d'est poble de titans, nos serva sa memoria exemple per ser gran.

Mentres un pit aleni del poble catalá, la nostra renaixensa no morirá.

INTERIOR ANTICH DE LA ERMITA DE MITJ-CAMI

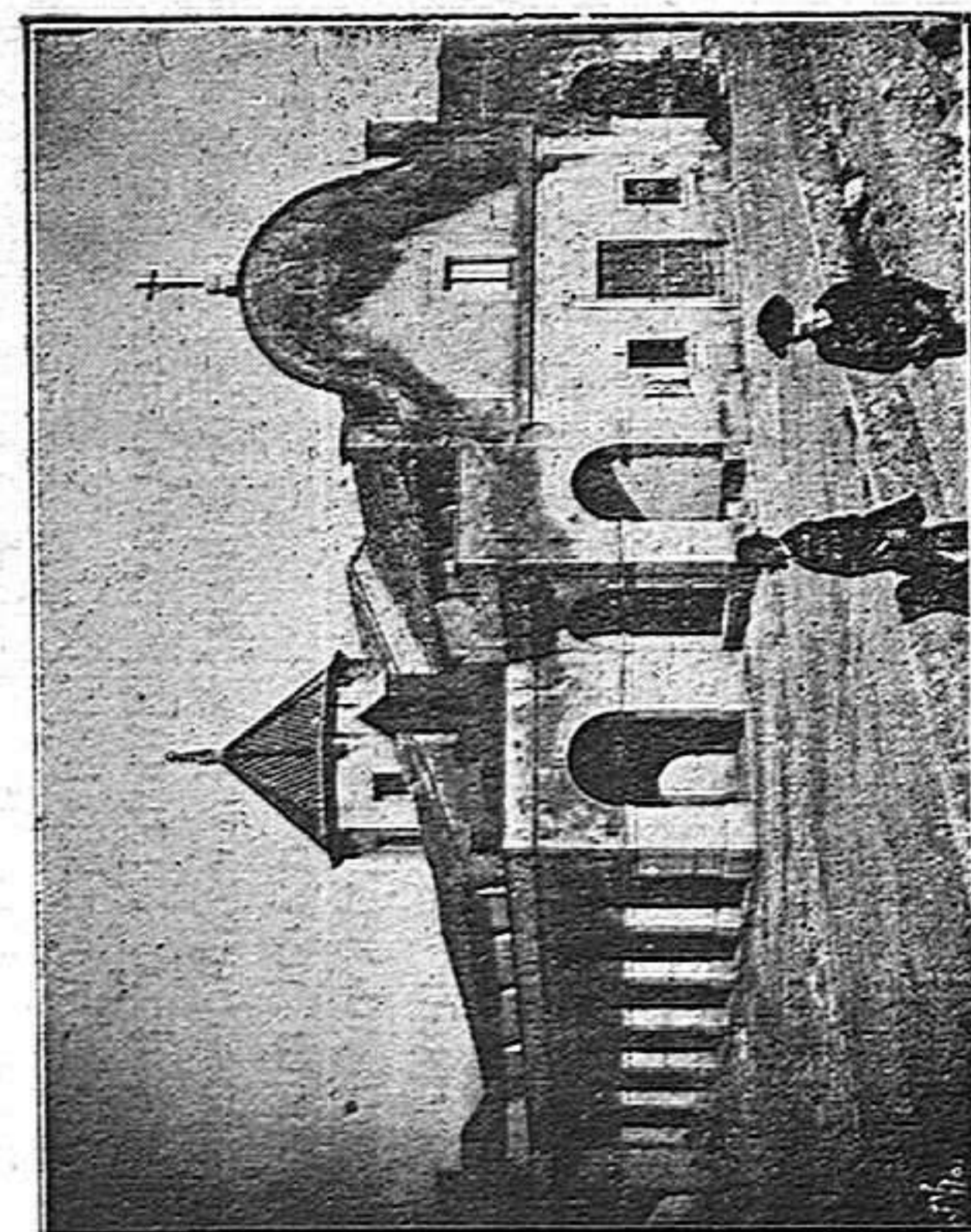
Ab motiu de les obres recentment practicades, pintor Serveto en los costats laterals del actual presbiteri, construhit, com sab tothom, dos anys enrera.

Les reformes introduides á n' aquet santuari son de tanta importancia que mereixen esser explicades d'una manera mes minuciosa.

Un altre dia, si á Deu plau, les donarem á conèixer á nostres estimats lectors.

desde fa poch's anys al santuari, ha desaparegut una especie d'atri interior que se adelantava desde 'l presbiteri al mij del Temple.

En lo parament d'aquet atri hi havia pintada una processó representant lo traslado de la Imatge desde nostra Seu al Santuari y 'l milacre de la serp, quins assumptos ha perpetuat lo

ERMITA DE MITJ-CAMI

L' ayre que s' hi respira
es sols baf de vapor.
Lo progués s' ens arrela
à dintre nostre cor:
L' entusiasme 'ns sobra;
y nostre gran esprit,
de Guttemberg ab l' obra
deixem per sempre escrit.

Mentres un pit aleni
del poble catalá,
la nostra renaixensa
no morirá.

Las naciones estrangeras
prou sabem be qui som;
recordan nostras glorias,
recordan nostre nom.
L' enteresa coneixen
de fermas voluntats;
y nostras veus s' uneixen
pera cantar plegats.

Mentres un pit aleni
del poble catalá,
la nostra renaixensa
no morirá.

Artur Gallart.

AL TRANSVAAL

Las noticias particulars que arriban á Europa del teatre de la guerra, están en completa contradicció ab las de lord Kitchener y fan creure que la lluyta 's presenta molt insegura pels inglesos, tant, que fins la mateixa premsa imperialista, que segueix á ulls closos las inspiracions de Mr. Chamberlain de quan en quan deixa anar alguna ratxada de veritats que deuen ser amargues pera Ingraterra.

El *Times*, en una carta de Pretoria, diu que probablement els boers descansarán tot l' hivern, però que á la primavera la guerra de guerrillas «rebrotará més enérgica que may». Diu també que al Orange «ja no hi queda cap optimista», perque aquell país está molt lluny de ser pacificat.

L' *Standard* no comprén com els boers tinguin tanta artilleria, cavalls y queviures, després que en Kitchener, á cada despatx hi posa á cents els cavalls y caps de lestiar presos y á dotzenas els canons.

Dintre de la mateixa colonia del Cap, que 'l generalíssim inglés ha donat per pacificada tres ó quatre vegadas, en Kruitzienger va allá ahont vol, entra, surt, puja, baixa per hont li dona la gana, sense que las columnas que 'l persegueixen logrin altre resultat que cansarse y reventarse inútilment.

El *Daily Express* publica una conversa entre un soldat colonial y en Kruitzienger, qui ha dit:

—Vos m' aconselleu que 'm retiri, però jo vos dich que si 'n queda un sobre 'l camp de batalla, aquet seré jo.

«Aqui teniu á n' en Dewet: un pagés sense educació, però que ompla tot l' Univers ab el seu nom. Avuy tindria els entorxats de general á qualsevol exércit europeu, y á America li ofereixen 25000 franchs per setmana, si vol donar conferencias.

¿Dieu que poden agafarme els inglesos? No ho cregueu. En aquet moment

me persegeixen duas columnas, y jo só hora per hora tot lo que fan. Ara bé, si s' acostan, ¿qué faré?

Donchs, molt senzill: divideixo la meva gent en grupos petits de vint, deu ó cinch homes, y á cada grupo sols un sab el punt de reunió que pot ser á cinquanta, cent ó dos centas millas: el día de reunió está fixat y tothom hi compareix. En Dewet va inventar aquet sistema que es molt fácil de seguir.»

De Manera que Lord Kitchener ve á semblar aquell babau que volia treure aygua del safreig ab un cedás.

Aixís, donchs, hi há guerra pera rato.

RETALLS

Lo papa Lleó X rebé un' obra d' alquimia dedicada á n' ell. Veyent lo títol que deya: *Veritable procediment per fer or*, doná una bossa al alquimista, dihentli: «Ja que sabéu fer or, no deu mancarvos sino lloch hont posarlo.

Un borni feu posta á un mich que nó ho era, sobre qui dels dos veuria més.

—He guanyat,—saltá 'l borni,—perque tu no mes me veus un ull y jo te 'n veig dos.—

En la tertulia de casa la Duquesa de Maine, se ocupan los concurrents en xaradas, endevinallas y entreteniments per l' estil. Una vegada la Duquesa, preguntá á Polignac, que no era cardenal encara, sino un jove y senzill clergue:

—Quina diferencia trobén entre un rellotge y jo?

—Senyora,—Polignac va respondre,—la diferencia es ben clara: lo rellotge assenyala las horas; mentres que vostra presencia las fa oblidar.

PASSA-TEMPS

JEROGLIFICH COMPRIMIT

LA SA

CHARADA RÁPIDA

La primera es aliment; prima-dos dignitat eclesiástica; tercera animal. Tot, auell.

COMBINACIÓ

Buscar lo nom d' un animal que consti de tres sílabas, y combinarlas de modo que resulten quatre sustantius.

INTRINGULIS

E O E

Ab aquestas tres vocals y tres consonants formar lo nom de un carrer de Tortosa.

Les solucions al número próxim.

SOLUCIONS AL NUMERO ANTERIOR

Al jeroqlifich. Cap d' any.

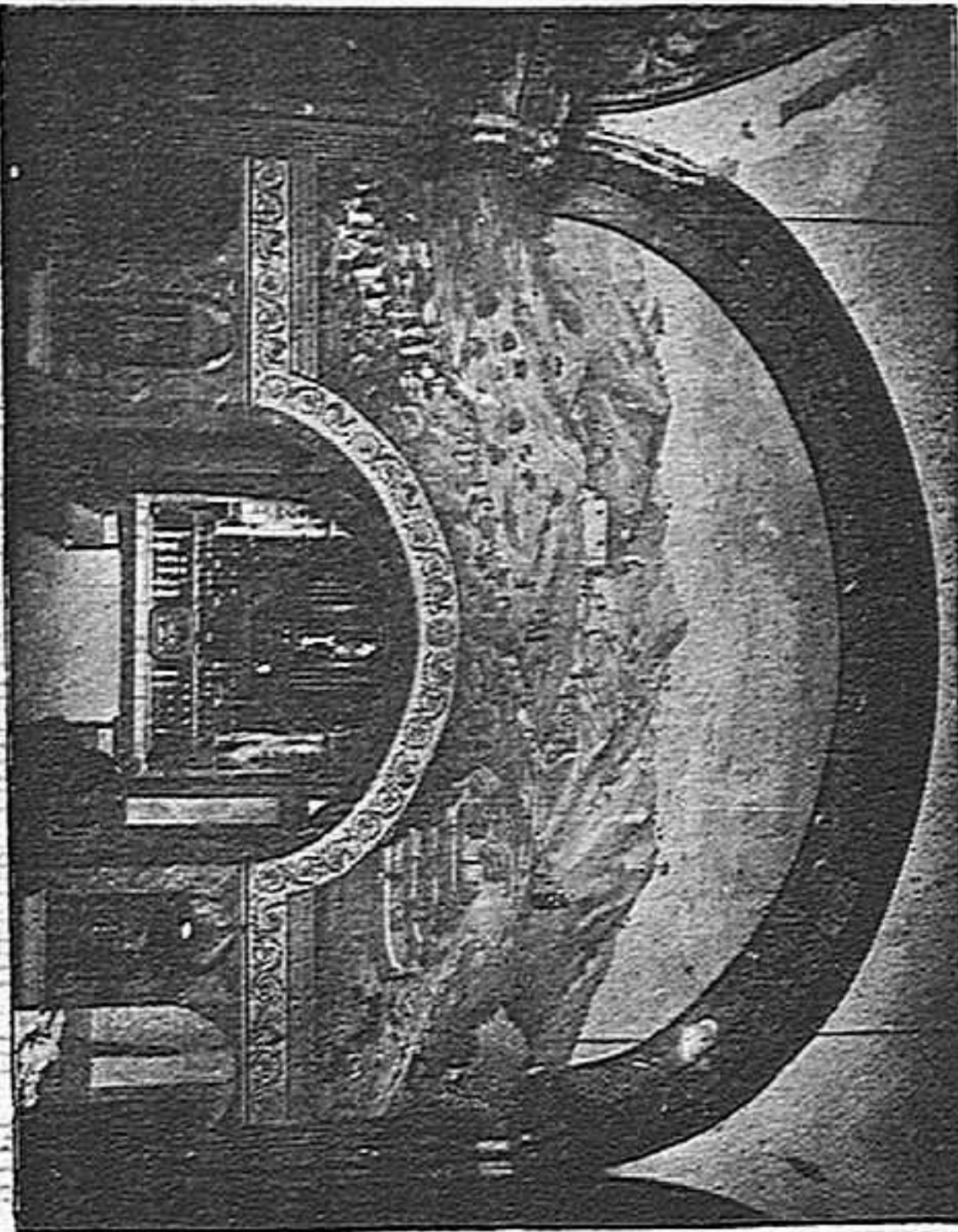
A las charadas. Capsal y pipa.

Al intringulis. Figuereta.

A la conversa. Mars.

Manel Toga Murt.

Imp. de E. Cantero, San Blay, 34, Tortosa.

INTERIOR ANTIC DE LA ERMITA DE MITI-CAMI

LA ERMITA DE MITI-CAMI

A tres kilòmetres de Tortosa, damunt d' un replá de les vertens montanyoses del Coll del Alba, s' aixeca ayrosa la ermita de Nostra Senyora de la Providencia, coneguda vulgarment per *Miti-Cami*.

En lo mateix repelxó hi havia abans de la invasió moresca, un santuari petit que la torba alarb destruhí per complet.

Reconquistada Tortosa pel Comte Berenguer IV, s' aixecá de nou un altre Santuari, trobantse entre el pedrascall de la antiga iglesia la imatge feta á trossos. La pietat cristiana 's recullí y com

no 'n faltava cap se constituí un' altra vegada la matje que desd' allavors se venera ab tan d' amor com respecte.

Aquella ermita, construïda 'l sigle XIII, també fou derrocada ab molin d' haver acampat en aquell lloch les tropes franceses en lo siti de 1642.

La soldadesca ho entruná tot, menos la imatge que d' un modo providencial se pogué salvar portantla, primer, al santuari del Coll del Alba y després á nostra Catedral, permaneixent hasta l' any 1669, en quina época fou traslladada á l' actual ermita, construïda aleshores pel poble tortosí.